

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ЖИВОПИСУ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ ВОЛИНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ

Петренко К. О.

*студентка V курс факультету культури і мистецтв
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Передумовами для розвитку сучасного живопису України в ХХ–ХХІ століттях могло слугувати багато факторів, але серед них можна зазначити декілька основних.

По-перше, це розвиток технологій, оскільки це сприяло появі нових способів та технік малювання, спрощенню та пришвидшенню процесу створення витворів мистецтва, а також з'явився інтернет, завдяки якому відбулась популяризація образотворчого мистецтва.

З першої причини витікає наступна – глобалізація. Кожна людина тепер може ознайомитись із мистецьким доробком далеких країн без необхідності відвідувати галереї. Художники можуть надихатись, ділитись ідеями та досвідом, створюючи щось зовсім нове та цікаве.

Окрім того, на художників та їх творчість дуже великий вплив мали й мають політичні та соціальні зміни. Якщо говорити про ХХ століття, то варто відзначити феміністичний рух, через який збільшилась кількість жінок-художниць, які могли виражати свої ідеї та почуття завдяки мистецтву. Окрім того, в кінці століття провідною ідеєю в образотворчому мистецтві стали антивоєнні сюжети картин та плакатів, що закликали до миру. Так було в багатьох країнах Європи та світу, але на сьогоднішній день тема війни, на жаль, стала надзвичайно актуальною саме для України. Багато робіт художники присвячено патріотизму, болю за країну та близьких, надіям на щасливе майбутнє Батьківщини [1, с. 82].

Якщо говорити конкретно про Волинь, то крім зазначених передумов, не малий вплив мають культурно-історичні особливості регіону. Велику цінність для місцевих майстрів представляла тема релігії, тобто її представлення в сакральному мистецтві. Іконопис, що здавна розвивався в цьому регіоні, має вплив і на сучасних художників, які у своїх роботах використовують традиційні образи, сюжети, орнаменти та символіку. Більш того, традиційні підходи до написання ікон можуть переглядатися і вже давно знайомі образи святих можуть бути представлені у незвичних стилях, матеріалах та поєднанні кольорів.

Не можливо не зазначити красу природи Волині, що у всі часи заворожувала та надихала художників до написання пейзажів поліських краєвидів лісів та озер.

Важливу роль у становленні мистецького середовища волинського краю відіграв обласний центр – місто Луцьк. Тут сформувалось декілька поколінь художників, які мали можливість навчатись у мистецьких школах, здобувати професійні навички в закладах вищої освіти, переймаючи досвід і знання титулованих педагогів, а також було відкрито велику кількість галерей, які щороку представляють безліч виставок художників з Луцька та всієї України.

Молоді художники не самі у великому світі мистецтва та отримують багато підтримки творчих проєктів від Волинської організації Національної спілки художників України, що допомагає талановитим митцям у відкритті виставок та популяризує волинське мистецтво не лише в Україні, але і поза її межами.

При обговоренні сучасного живопису Волині неможливо не згадати за Музей сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку, де твориться майбутнє образотворчого (і не тільки) мистецтва. Музей займається формуванням, збереженням та постійним поповненням колекцій робіт українських митців, регулярно проводить тематичні виставки мистецьких творів різних стилів і жанрів та сприяє творчому розвитку молоді.

Провідною тенденцією для сучасного волинського живопису є метафоричність. Відомий український художник Микола Кумановський, що є важливою постаттю в мистецтві Луцька, творив у стилі метафоричного реалізму. На його полотнах можна побачити досить філософські сюжети, часом драматичні та іронічні. Автор роздумує над сенсом життя та його швидкоплинністю з долею насмішки від абсурдності та безпорадності людської натури [3, с. 59].

Згадуючи тему пейзажів, яка проступає в творчості багатьох волинських художників, сучасний підхід можна охарактеризувати як абстрактне та імпресіоністичне бачення. Основна увага спрямована не на передачу реалістичності зображуваного, а на трактування художником настрою та почуттів від спостереження природи та архітектури. Волинський живописець Леонід Литвин на полотнах з краєвидами поєднує реалістичне зображення предметів з м'якою, ніби імпресіоністичною передачею кольорів та текстур, завдяки чому виражається певна емоційність, спокій природи.

Сучасний живопис Волині неможливо уявити без жінок та їх мистецького погляду. Оксана Ядчук-Мачинська у своїх роботах часто поєднує декоративні етно-мотиви із сучасною стилістикою, шляхом переосмислення традицій [3, с. 60].

Для створення своїх робіт, ще одна ключова постать волинського живопису, Тетяна Мялковська надихається духовною тематикою та традиційними сюжетами Полісся. Її роботи із сакральним підтекстом

виконуються у експресивній манері із спрощеним зображення людей та тварин у гармонійному кольоровому рішенні [4, с. 143].

Отже, прогресивний розвиток суспільства, своєрідна «прозорість кордонів» і доступність інформації для широких шарів населення відкриває нові можливості для розвитку сучасних художників як України в цілому, так і окремих її регіонів. І в цьому сенсі географічне розташування Волині, славетна історія, наявність великої кількості унікальних сакральних пам'яток, прагнення до збереження традицій додають унікальності і впливають на тренди сучасного живопису.

Література:

1. Малежик, Ю. Передумови та тенденції розвитку сучасного образотворчого мистецтва (друга половина XX – початок XXI століття). *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. С. 81–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.6.10>
2. Музей сучасного мистецтва Корсаків. URL: <https://msumk.com/about> (дата звернення: 13.05.2026).
3. Панфілова О., Прокопович Т. Сучасні тенденції живопису Волині. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 72. Т. 3. 2024. С. 57–61. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-3-8>
4. Прокопович Т. А. Живопис Волині. Жінки-художниці кінця XX – початку XXI сторіччя. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В. Я. Х. : ХДАДМ, 2017. № 3. *Мистецтвознавство*. С. 143.